

"Ομηρος. (Ἰδὲ σελ. 45.)

εἰκὼν τῆς μεγάλης προπαρασκευῆς, ἥτις ὠρίμασε τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος τὴν ἐκρηξίν.

Πρώτος, ἴσως πρώτμος, τάτης καρπός, ὑπῆρξε τὸ κίνημα τῶν Περσίδουναβίων ἐπαρχιῶν, τὸ πληροῦν ὁλόκληρον τὸν δεύτερον τόμον, ὑπὸ πᾶσαν δὲ ἐποψίν ὃν ἄξιον τῆς σπουδαιότητος ἦν ὁ συγγραφεὺς ἀποδίδωσιν εἰς αὐτὸ, διότι προωδοποίησε καὶ διηυκόλυσε τὴν ἐθνικὴν ἐπανάστασιν, ἰσχυρὸν προκαλέσαν ὑπὲρ αὐτῆς ἀντιπερισπασμὸν, διότι περὶσταται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς τις μικρογραφικὴ τῆς ἐπανάστασεως ταύτης ἐξεικόνισις καὶ περιλήψις, καὶ διὰ τὴν ἐξόχως δραματικὴν, καὶ σχεδὸν εἰπεῖν ποιητικὴν αὐτοῦ χαρακτῆρα.

Τῷ ὄντι τὸ δράμα τοῦτο, σκηνὴν ἔχον οὐχὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἐπαρχίας μεμακρυσμένας καὶ σχεδὸν ξένας τῇ Ἑλληνικῇ φυλῇ, ἔχει τι τὸ ἰθακικὸν καὶ ἀφρημένον, ὡς εἰ διὰ τούτου ἐμφαίνον ὅτι ἡ ἀναγέννησις εἰς τὴν ἐλευθερίαν οὐτε ὠρισμένου τόπου οὐτε ὠρισμένης τάξεως ἢ διακρίσεως ἀνθρώπων ἦν ἰδίου ἔργον, ἀλλ' ἐκπλήρωσις τῶν εὐχῶν, καὶ ἀποτέλεσμα τῆς συμπράξεως πάντων τῶν ἐν Ἀνατολῇ εἰς Χριστὸν πιστευόντων. Ἐν αὐτῇ Ἕλληνες, Βούλγαροι, Σέρβοι, Δάες, Ἀλβανοί, παρουσιάζονται ἐπὶ

τοῦ προσηκνίου, οὐχὶ ὑπὲρ τάτης ἢ ἐκείνης τῆς χώρας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς κοινῆς τοῦ γένους ἐλευθερίας μαχόμενοι. εἰς δ' ἐν τῷ Δραμῶνι ἐκτιθενται καὶ σαφηνίζονται ἐν τῇ ἀλληλοσχίᾳ αὐτῶν τὰ κατὰ τόπον καὶ ἄτομον ποικίλα ἐκείνα συμβάντα, ὁμοιογεῶμεν ὅτι ὠδμηρίαν γνωρίζομεν δραματικωτέραν ποιητοῦ ἐπίοικαν, ἔχουσαν ἐν τῇ πλοκῇ περισσώτεραν ἐνότητά, περισσώτεραν ζωηρότητα ἐν τοῖς ἐπεισοδίοις, ἰσχυρότερον καὶ τραγικώτερον διαφέρον ἐν τῇ καταστροφῇ. Ἐν μέγα πρόσωπον ἐπικρατεῖ ὅλον τοῦ δράματος, ὅλων τῶν ἐνεργειῶν τοῦ οὔτου ποικιλοῦ καὶ εἰς ὅλους δίδον τὴν ὥσιν. Εἶναι δ' ὁ πρωταγωνιστὴς οὗτος Ἀλεξάνδρος ὁ Ὑψηλάντης, δι' οὗ ἀρχεται καὶ εἰς ὃν ἀπολήγει τὸ ἐπιχειρήμα τῆς Δακίης. Περὶ δ' αὐτοῦ καὶ ὑπ' αὐτὸν, εἰς διαφόρους ἀποστάσεις, πράττουσι καὶ συγκροοῦνται διάφορα ἄλλα πρόσωπα, διάφορα συμβέροντα καὶ διάφοροι χαρακτῆρες, εὐγενῆς ἀνταπάρνησις καὶ ἀρχαῖα ἀρετὴ πρὸς ἰδιωτελαίαν καὶ βαδισιργίαν, πατριωτικὴς ἐθνολογίας πρὸς δουλοσύνην καὶ πρὸς προδοσίαν, ἡρωϊκὸς ὄλεθρος τῶν λαμπροτέρων ἡμερῶν τῆς ὀρχήας Ἑλλάδος, πρὸς ἀγενεὶς φηγετολέμων δειλίαν. Τῶν γε